VOORWOORD

Een lange man staat op een plein, op een straat, gaat door een trein, zit in een bus. Wat is lang? Laten we zeggen: een kop groter dan gemiddeld. Lang genoeg dat ook andere lange mannen denken: daar gaat een lange man.
De lange man moet iets. Zijn handen zijn groot, zijn stem draagt ver.
Hij heeft twee mogelijkheden; hij kan, ambitieus, de wereld naar zijn hand willen zetten. Hij steekt al overal bovenuit, hij hoeft zijn formaat alleen te manifesteren in zijn gedrag, zijn handelingen, zijn meningen. Hij wordt toch wel gehoord, hij wordt toch wel gezien. Het is de natuur, en dus blijkbaar zijn geboorterecht. Een leeuw is een leeuw. Dat idee.

In dat scenario staat de lange man boven de wereld. Maar wat nu als de lange man de wereld ín wil? Dat is een essentieel verschil. Hij kan niet gebogen door het leven gaan, kan zich niet kleiner maken dan hij is. Dus zoekt hij een intermediair. Hij moet iets vinden dat hij tussen hem en de mensen in de kan zetten, en dat hem en hen naar elkaar brengt.

Op een dag weet hij het: een camera.
1) Rob Rombout is fotograaf en filmmaker. 2) Hij is een lange man, ook voor Nederlandse begrippen. Het is on-

getwijfeld mijn gebrek aan voorstellingsvermogen, maar ik weiger een andere reden te zien tussen die twee gegevens.

Vrijwel elke fotograaf verklaart zijn fotografische behoefte psychologisch: ik was zo verlegen, en door de camera overwon ik mijn verlegenheid. En: ik had nooit het gevoel dat ik erbij hoorde, maar de camera gaf me een verbindingsmiddel. Een fotograaf hoorde ik ooit zeggen: ik ben gaan fotograferen omdat ik niet wist wat ik anders met mijn handen moest doen.
Als je de portretfoto's van Rob Rombout ziet, valt je de nabijheid op. Ik bedoel niet dat het om close-ups gaat. Ik bedoel dat hij wacht, tot er een pose wegvalt, tot je kaak ontspant, je schouders hangen. Alleen de camera stelt hem in staat zo dichtbij te komen.

Op zijn verzamelde foto's zie je zachte gezichten, ontspannen ogen. In het geval van de portretten die Rob van mij maakte, hanteerde Rob een, laten we zeggen, verbale methode. Rob is een wandelend vat anekdotes – en dat vat is lek, want de anekdotes blijven eruit klotsen en raken niet op. Toen ik voor zijn camera stond praatte en praatte hij en er kwam ik moment dat ik zijn anekdotes niet meer wilde pareren met de mijne (zoals ik tegen mijn vriendin zei: ik heb eindelijk een man ontmoet die meer praat dan ik!) maar dat ik de grappen over me heen liet komen tot ik uiteindelijk alleen nog maar luisterde en niet meer actief nadacht, niet meer actief poseerde.

Henri Cartier-Bresson sprak ooit over 'het beslissende moment', waarop je als fotograaf moest afdrukken – hij bedoelde dan een dynamisch moment, een acute gebeurtenis. Voor Rob is het beslissende moment, lijkt het, alsof er iets ophoudt, tot rust komt.

De foto die hij van me maakte is niet mijn favoriete foto van mezelf – want wie wil zichzelf ontwapend zien? Maar de foto is wel wie ik ben.
Wat Rob zoekt is, en nu speculeer ik weer, zichzelf. Hij een lange man, met lang haar. Hij draagt zware schoenen, zwarte kleren. Hij is fotograaf, filmmaker, leraar, hij komt uit Nederland, woont in Portugal, werkt in Brussel, maakte films over de hele wereld. Ik heb hem altijd onwaarschijnlijk geduldig meegemaakt, heb hem nooit op harde meningen betrapt. Wat ik bedoel te zeggen; er is geen pretentie in zijn persoon te ontdekken. Dat zoekt hij ook in zijn foto's.

Dit zijn anekdotes die ik me van Rob herinner: dat hij op een Frans eiland in de Indische Oceaan, weken varen verwijderd van de rest van de bewoonde wereld, een ritueel meemaakte waarop de jongste soldaat als bruid verkleed moest en met de andere soldaten moest dansen, en dat Rob dat engs vond. Dat hij op weg naar eiland ingesnoerd in zijn bed lang, omdat het schip bijna verticaal over de golven ging. Dat hij bij toeval in het bezit raakte van een hotel in Noord-Frankrijk. Dat hij op de Noordpool in tenten sliep, en dat om die tenten heen vier lijnen waren ge-

spannen met knalgranaten eraan, om eventuele nieuwsgierige aanwandelende ijsberen af te schrikken. De eerste ochtend stond Rob uit zijn tent, meteen op een lijn. Boem. Geen probleem, zei hun gids, we kunnen die drie overgebleven lijnen als een driehoek om te tenten heen plaatsen. De tweede ochtend stapte Rob uit zijn tent, boem, meteen weer op een lijn. Nu kon het kamp niet meer afgeschermdf worden. De ijsberen hadden niks door.

Er zijn vast anekdotes die het leven van Rob beter illustreren, maar wat ze gemeen hebben is het toeval, de omstandigheid die bepalend is. Geen streng vooropgezet plan. Rob is als maker een lange man die de wereld niet naar zijn hand wil zetten, maar de wereld ín wil.

Toen Rob een korte film over mij maakte, nam hij alle interviews van tevoren op in een studio in Brussel. Daarna pas begon het filmen: in Letland reisden we per bus en per trein rond. Waarom Letland? Geen idee. Omdat we er allebei nog nooit waren geweest. Ik weet nog dat ik een deadline had. Dat ik me zorgen maakten over de naderende Amerikaanse verkiezingen. Dat ik boek las over Lincoln. Dat de Pokemon-app net uit was. Dat ik een chronische relatiecrisis verkeerde. Doet er allemaal niet toe. Wat er toedeed was dat we in een trein van Riga naar de Russische grens reisden en dat ik voor een shot een beetje nietsig voor me uit moest staren. Rob, die grote man, stond vlak op me, met een camera- en een geluidsman.

De restauratiewagen was bekleed met gelakt hout, een ober in smokingjasje bereidde cocktails. Het was een vooroorloges glamour, maar dan een faux-glamour. Want in de coupe hingen schermen waarop Russische muziekvideo's werden gedraaid, videoclips die – weer wat geleerd – hooguit een of twee centimeter bikini-textiel scheelden van pornografie. En ik staarde voor me uit. Rob naast me. Een shot dat opnieuw en opnieuw moest.

Performance kunstenares Marina Abramovic zei ooit; ik houd van het moment dat het ophoudt een performance te zijn, en het je echte leven wordt. In de trein viel op een of andere manier mijn deadline weg, en mijn zorgen, Robs geduld werd mijn geduld, ik zat niet langer iets te doen, ik zat alleen te zijn. Een moment van eenvoud dat nog veel langer had mogen duren.

Joost de Vries